

IV

IZVIEŠĆE

O DJELOVANJU RAVNATELJSTVA

Družbe

SV. CIRILA I METODA

ZA ISTRU

od 1. travnja do 31. prosinca 1894.

VOLOSKO
TISKARNA G. BATTISTIN
1896.

Marbin

IZVIEŠĆE

O DJELOVANJU RAVNATELJSTVA

Družbe

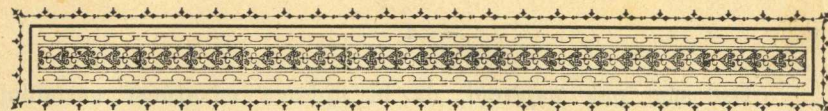
SV. CIRILA I METODA

ZA ISTRU

od 1. travnja do 31. prosinca 1894.

VOLOSKO
TISKARNA G. BATTESTIN
1896.

Dne 25. srpnja 1895. obdržavala se je u prostorijam „Zore“ u Opatiji ovogodišnja glavna skupština Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Uz ravnateljstvo i nadzorno vieće bilo je prisutno odaslanika sljedećih podružnica: ženske i muške podružnice Opatija, ženske i muške podružnice Kastav, Mihotići, Pazin, Boljun i Vrbnik. Osim toga bjaše prisutno mnogo članova i članica iz svih krajeva Istre.

Predsjednik družbe Dr. Dinko Vitezić, dao je najprije konstatovati broj članica i članova imajućih pravo glasa; spomenuo je da nema zastupnika c. kr. vlade, i predstaviv zastupnika štampe, otvori sjednicu sa sljedećim govorom:

Točka I. dnevnog reda.

Častna Gospodo!

Prije nego formalno otvorim današnju sjednicu, red mi je opravdati družbeno ravnateljstvo zbog jedne formalne pogriješke, koju pogriješku, nadamo se, da će ta slavna skupština mimoići obzirom na sljedeće razloge:

Usljed paragrafa 22. naše družbe, redovita glavna skupština ima se obdržavati najkasnije do konca svibnja svake godine. — Držeći se te ustanove, družbeno ravnateljstvo pozvalo je svojim oglasom od 15. svibnja 1895. članove družbe na glavnu skupštinu, koja se je imala držati dne 30. istog mjeseca, dakle u zakonitom roku.

Ali međjutim se dogodilo, da je predsjedništvo zastupničke kuće u Beću ureklo za sriedu 29. svibnja u večer izbor za delegacije. Odsutnost naših dvaju zastupnika u tako važnoj zgodi, bila bi se krivo tumačila, a donekle bila bi mogla biti i štetonosna po narodnu stvar.

Sad smo pak uvjereni, da bi njihova odsutnost narodnoj stvari bila doista ne male štete naniela time, što hrvatski živalj naše zemlje nebi bio zastupan u prošlom zasjedanju delegacija, dočim ga je, kako Vam je častna gospodo poznato, častno zastupao dični Juraj Biankini.

Da se dakle toj neprilici predusretne, društveno ravnateljstvo odgodilo je sjednicu, ustanovljenu za 30. svibnja.

Ravnateljstvo moralo je to učiniti i radi okolnosti, što društveni blagajnik nije mogao dobiti do onoga vremena sve podatke, koje je trebao za sastav obračuna prošle upravne godine, te niti nadzorno vieće nije moglo pripremiti svoj izvještaj za glavnu skupštinu.

Pošto je dakle radi neodklonivih zaprieka društveno ravnateljstvo moralo odgoditi glavnu skupštinu, urečenu za 30. svibnja t. g., a nije mu bilo moguće odrediti ju po drugi put u zakonitom roku, to predlažem u ime istog ravnateljstva, da slana skupština izvoli zaključiti: „Društveno ravnateljstvo opravdalo se je, što se nije držala redovita glavna skupština za prošlu upravnu godinu u roku propisanom po paragrafu 22. društvenih pravila, te se današnja glavna skupština ima smatrati zakonitom“.

Taj predlog bjaše jednoglasno prihvaćen.

Točka II. dnevnog reda.

Iza toga gosp. predsjednik prosliedi svoj govor kako sliedi:

Slavna skupštino! Prije svega radošću ovršujem nalog društvenog ravnateljstva, da Vas, častna gospodo, što srdačnije pozdravim, te da Vam zahvalim, što ste u tako liepom broju posietili današnju skupštinu. Mnogobrojni taj posjet očito nam dokazuje, da se osvjedočenje o velikoj važnosti ovoga društva medju nama sve to više širi i učvršćuje. U glavnoj skupštini držanoj dne 4. travnja 1894. viećalo se je navlastito o promieni pravila, osobito obzirom na to, da družba bude mogla imati svoje podružnice. I doista netom je naša družba stupila u život i počela raditi, čutila se je potreba takove preinake.

U tom smislu učinilo se, što se je smatralo shodnijim, i podastrla e. kr. namjestničtvu u Trstu promienjena pravila. Namjestništvo pak svojom odlukom od 25. travnja 1894. br. 6949/L. priznalo i potvrdilo je, da društvo polag onih promienjenih pravila i normalnog nacrta za podružnice zakonito postoji.

U istoj glavnoj skupštini pročitao je tadašnji tajnik Dr. Laginja obširno izvješće o ustrojenju družbe i o radnji njezinog priremenog odbora od postanka družbe do onoga dana.

Tadašnji blagajnik Dr. Stanger pročitao je pak izvještaj za prvu upravnu godinu, od kad je on počeo primati prinose za družbu, naime od mjeseca srpnja 1893. do 31. ožujka 1894.

Polag ovog izvješća imovno stanje družbe u pomenutom razdobju sastojalo se ovako:

Prihod	for. 12,416.75
Razhod	„ 2,261.78
Imovina u novcu	for. 10,154.97

Povrh toga nalazilo se oko 600 for. kod uprava novina „Hrvatska“ i „Obzor“.

U glavnoj skupščini držanoj dne 12. srpnja 1894., budući da se ona sazvana za 27. lipnja nije mogla držati zbog nedostatnog broja posjetitelja, čitao se najprije izvještaj revizora o obračunu za prvu upravnu godinu, a poslje toga izabrala se je na temelju novih pravila društvena uprava, t. j. društveno ravnateljstvo, te nadzorno vieće i obranbeni sud.

U današnjoj glavnoj skupštini društveno ravnateljstvo ima položiti račun o svojem djelovanju u drugoj upravnoj godini, naime u razdobju od 1. travnja do 31. prosinca 1894.; pošto se po novim pravilima, sunčana godina smatra kao upravna godina.

Iz obračuna, kojeg će Vam g. blagajnik do mala pročitati, razabrati ćete častna gospodo, u koliko se je ekonomičko stanje naše družbe u naznačenom razdobju poboljšalo. Meni je samo u kratko spomenuti, da je to stanje od postanka družbe do 31. prosinca 1894. bilo sliedeće:

Prihod	for. 21,672.84
Razhod	„ 9,790.20
Imovina u novcu	for. 11,882.64
U naznačenoj drugoj upravnoj godini utjeralo se dakle	for. 9,216.50
potrošilo se	„ 7,528.42
a imovno stanje poboljšalo se za	for. 1,682.08

O radu pak društvenog ravnateljstva točno će Vas izviestiti gospodin tajnik, pročitav svoje izvješće.

Festina lente, to je bilo načelom, kojeg se je društveno ravnateljstvo držalo u svojem dojakošnjem djelovanju. Napredovat da, ali ne prengalit se, to je bilo glavno pravilo u njegovu poslovanju.

Najveću skrb posvetilo je ravnateljstvo osnivanju podružnica, jer što su žile u organizmu našega tiela, to su podružnice u organizmu naše družbe: one njoj dovode potrebitu krv, one njoj daju snagu i život.

Da se pak olahkoti osnivanje takovih institucija, sastavilo je ravnateljstvo i dalo tiskati u dostatnom broju: „Pravilnik“, ili „Naputak o osnivanju, ustanovljenju i nadziranju podružnica družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“.

Hvala Bogu i uvidjavnosti našega naroda, u ovo kratko vrijeme od jedne godine, ustrojile su se u Istri 24 podružnice; od kojih 19 muških a 5 ženskih. Osim šest sve ostale su se jur konstituirale i rade.

Dao Bog, da budemo u ovom smieru napredovali!

Ona sućut i ona prijaznost, na koju se je naišlo u svim slojevima hrvatskog i slovenskog pučanstva, traje još i danas; dapače može se kazati, da se je u nekim krajevima i pojačila; navlastito u ovima, gdje su se ustrojile podružnice.

Cielo hrvatsko i slovensko novinarstvo bez razlike političkog načela, nadobudna naša mladež, te veliki broj pojedinih osoba obojega spola, kojih imena ovdje navadjeti odveć bi se otegnulo, a bilo bi skoro nemoguće — svi ovi neprestano rade u korist naše miljenice, te im se ovdje u ime iste najsrdačnije zahvaljujem.

Osobiti dokaz privrženosti prama našoj družbi pokazao je klub stranke prava u Zagrebu, poklonivši njoj imovinu namienjenu za prenos Zrinsko-Frankopanskih ostanaka u iznosu od 3476 for. 37 nvč. sa kamati od 1. siečnja 1895.

Prem društveno ravnateljstvo nije propustilo zahvaliti se uglednomu predsjedničtvu kluba na tako plemenitom daru, ipak ne mogu učiniti od manje, a da i u ovoj svečanoj prigodi ne ope-tujem izraziti to naše čuvstvo zahvalnosti.

Ali ne samo od strane Hrvata i Slovenaca, nego i od drugih srodnih nam plemena primila je naša družba izraza osobite privrženosti. Ne spominjuć drugih slučajeva, navesti ću samo to, da je plemenita gospođa Maruša Payla Neureitterova, rodom iz Česke, a poznata i kod nas Jugoslavena zbog njezinog vatrenog rodoljublja, dala se upisati kao član utemeljitelj naše družbe, te se istodobno obvezala plaćati družbi dokle bude živa, 50 godišnjih forinti.

Tim činom pružila nam je plemenita darovateljica, kao Českinja, krasan primjer uzajamnosti. Kamo sreće da bi svi Slaveni slijedili njezine stope. Kakav bi tada uticaj imali Slaveni na političkom polju, a kakav imaju sada. Hvala dakle blagorodnoj gospodji ne samo na obilnom daru, već i na liepom primjeru.

Još par rieči na razjašnjenje nekih točaka društvenih pravila. To je doduše suhoparan posao, nego u probitku družbe treba ipak da se i njime bar kratko, u slijedećih stavkah pozabavimo:

a). Polag paragrafa 12-tog navedenih pravila, svaki član mora pripadati jednoj podružnici, koju si on sam odabere. Svrha te ustanove jest dvostruka.

U prvom redu ona ide za tim, da članovima družbe mogu postati i one osobe, koje stanuju izvan Istre, kao n. pr. u Dal-

maciji, Hrvatskoj i t. d.; jer se u njoj kaže, da svaki — bio istranin ili inostranac i stanovao gdje mu drago — koji želi postati članom družbe sv. Cirila i Metoda, ima se upisati u onu podružnicu, koju si on sam odabere. Riečima pak, da svaki član mora pripadati jednoj podružnici, jest svrha polučiti evidenciju u upravi.

Doista uslied paragrafa 14. društvenih pravila, podružnice dužne su poslati društvenom ravnateljstvu u stanovitim razdobljima imenik svojih članova, te dati račun o primljenim novcima i drugim darovima.

S druge strane po paragrafu 26. pomenutog pravilnika dužnost je podružnici utjerivati novce posebnimi arci sa ostrižci. Na taj način dakle postignuta je mogućnost, držati u evidenciji imena svih upisanih članova, i kontrolirati primitak njihovih prinosa i ostalih darova.

b). U smislu paragrafa 31. pravilnika, blagajnici podružnica imaju poslati društvenom ravnateljstvu utjerane novce sa izkazom dotičnih članova ili darovatelja. Iz toga slijedi, da društvenomu ravnateljstvu, a ne odborom pojedinih podružnica — kako su nekoji mislili — pripada pravo razpolagati s dotičnim novcem.

c). Buduć pak da nekoje podružnice nisu poslale račune na dobu, premda bjahu od strane društvenog ravnateljstva na to pozvane, to mi je dužnost, što toplije preporučiti odborom istih podružnica, da se od sele strogo drže propisa gore navedenih paragrafa.

d). Polag pomenutog pravilnika, izvješće i izkaz podnešeni društvenomu ravnateljstvu ima podpisati ne samo ravnatelj ili ravnateljca podružnice — kako se to u više slučajeva dogodilo — već i cijeli odbor.

e). Nadzorno vieće ima veliku zadaću u organizmu naše družbe. Ono može polag paragrafa 28. pravila, u svakoj prilici, a svakako jednom na godinu mora sračunati društvenu blagajnu, razgledati knjige i zapisnike sjednica, te podnesti glavnoj skupštini izvješće o poslovođstvu društvenog ravnateljstva. Ono dakle ima obširna prava, ali i veliku odgovornost napram družbi, dotično prama društvenikom, koji su ga izabrali.

Kad se društvena uprava bolje usredotočila bude, i time nadzornom vieću mogućnost pružena, da se ono propisa strogo drži i svoju dužnost saviestno vrši, tad će se sa radovoljstvom priznati moći, da je uprava posve pravilna i da je točno vodjena.

Častna gospodo! Ovo je prva godina, u kojoj se vodi uprava na temelju novih pravila. Svaki početak je težak. Zbog toga ni naša uprava neće biti bez mana; nu društveno ravnateljstvo goji nadu, da slavna skupština, imajući pred očima poteškoće, kojima se je ono kod preustrojenja naše družbe imalo boriti, neće uzkratiti odobrenja njegovu radu.

Na svršetku neka mi bude dopušteno obratiti još slijedeću vruću molbu na sve prisutne i odsutne Hrvate i Slovence obojega spola:

Do sada ustrojile su se kako rekosmo, 24 podružnice. Ali malen je to broj pram onom, kojeg naše potrebe iziskuju. Da se dostigne predstavljeni cilj, trebalo bi da barem u svakoj župi, u kojoj stanuju sami Hrvati ili Slovenci, ili oni sačinjavaju većinu pučanstva, bude po jedna podružnica.

Kazali smo već prije, da su podružnice za naše društvo ono što su žile za čovječje tielo, one mu dovode potrebitu krv, one mu daju snagu i život. Morali bismo dakle uznastojati, da umnožimo te žile, i da tako našoj družbi ulijemo toliko krvi, t. j. toliko snage i krieposti, da može odoljeti biesnim i neprekidnim navalama naših protivnika.

Ustrojimo dakle što više možemo podružnica. Sveta je pak dužnost svakoga Hrvata, kojemu ikoliko leži na srcu napredak ovog zapuštenog, ali plemenitim svojstvi nadarenog našeg naroda, da bude članom takova društva.

Na rad dakle, na neumorni rad, skrajno je već vrijeme: Lega nazionale grabi našu djecu u našoj kući, na naše oči. Pri takovom nedjelu ne možemo i ne smjemo ostati hladnokrvni. Prieka je po tom nužda, da proti tim smielim napadačem živo ustanemo na obranu najdragocienijeg amaneta, našeg materinskog jezika. (Ove rieči izrekao je predsjednik takovim čuvstvom, da je sam jecao, i mnogu suzu izvabio).

Prije nego svršim, red mi je odazvati se žalostnoj jednoj dužnosti. Tečajem ove upravne godine društvena uprava izgubila je vriednog svojeg člana u osobi Dr. Ante Dukića, bivšeg odvjetnika, zemaljskog podkapetana i načelnika občine Pazin. Težak je to gubitak ne samo za naše društvo, nego za cijelu zemlju, čijih potlačenih pravica pokazao se je on uvijek revnim pobornikom.

U znak sućuti nad takvim gubitkom pozivljam Vas častna gospodo, da se ustanete i da se to uvrsti u zapisnik današnje sjednice.

Isto tako kroz ovo vrijeme, nemila smrt otela nam je u pre-ranoj dobi života uzordjevojkku Mariju Jelušićevu, koja se je već u svojim mladjanim godinama mnogo zauzimala za napredak svojega naroda, te moćno sudjelovala kod osnuća ženske podružnice u Kastvu. Slava njoj!

Govoru predsjednika povladjivala je skupština na više mjesta.

Brzobjavni pozdrav, za družbu vrlo zaslužnog Rikarda Katalinić-Jeretova, tog čestitog sina gospodskoga Voloskoga, popratila je skupština sa srdačnim „Živio“!

Zapisnik lanjske glavne skupštine, bude pročitan po blagajniku družbe Niku Peršiću, i odobren bez prigovora, a glasi:

Zapisnik glavne skupštine Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru, držane u Opatiji dne 12. srpnja 1894.

Prisutno 35 članova, a četvorica članova zastupana je po punomoći.

Vladin komesar: c. kr. kotarski komesar Dr. Alfred pl. Mannusi-Montesole.

Pošto bijaše konstatovan zakonito dovoljan broj članova, predsjednik g. Dr. Dinko Vitezić otvori skupštinu predstaviv vladinog povjerenika i pozdraviv prisutne jezgrovitim nagovorom, raztumačiv svrhu, promiense pravila i zahvaliv društvu Čitaonici, što je dobrovoljno odstupilo prostorije. Napominje nadalje, da je izvješće o djelovanju odbora jur poznato, i svaki od gospode članova mogao se je uvjeriti o djelovanju odbora.

I. Točka.

Gosp. Dr. Laginja predlaže da se predje preko I. točke dnevnoga reda naime: Čitanje zapisnika posiednje sjednice. Prima se.

II. Točka.

Župnik gosp. Zamlić kao revizor računa u ime svoje i druga gosp. Antona Strka izvješćuje, da su pregledali račune družbe i našli sve u najboljem redu, i predlaže da se blagajniku Dr. Stangeru podieli absolutorij.

ad II. Prima se jednoglasno.

III. Točka. Izbor novoga odbora, nadzornog vieća i obraničkog suda.

Predsjednik prekinu na nekoliko vremena sjednicu da se članovi sporazumieti mogu, zatim se prešlo na izbor:

A). Predsjednika;

B). Podpredsjednika;

C). 7 (sedam) članova ravnateljstva.

Skrutatori bijahu izabrani: Profesor Spinčić, Dr. Mate Laginja i Gjuro Koraca.

ad A). Predsjednikom bijase jednoglasno izabran gosp. Dr. Dinko Vitezić, odvjetnik u Krku.

ad B). Podpredsjednikom gosp. Viktor Tomičić, posjednik u Voloskom.

ad C). ostali članovi ravnateljstva:

1. Vinko Zamlić, župnik u Voloskom;

2. Ivan Fiamin, posjednik u Opatiji;

3. Dr. Andrija Stanger, odvjetnik u Voloskom;

4. Dr. Matko Laginja, odvjetnik u Puli;

5. Rajmund Jelušić, župnik u Bršeću;

6. Dr. Mate Trinajstić, odvjetnik u Buzetu;

7. Niko Peršić, posjednik u Skrbici-Volosko.

U nadzorno vieće bjahu izabrani:

Profesor Vjekoslav Spinčić u Spinčići-Kastav;
 Slavoj Jenko, zastupnik naroda u Podgradu;
 Mirko Jelusić u Kastvu.

U obranički sud bjahu izabrani:

Ante Turak, župnik-Dekan u Kastvu;
 Dr. Ante Dukić, odvjetnik u Pazinu;
 Mate Kundić, posjednik u Frančići-Kastav.

Poslje obavljenog izbora, predsjednik pita, je li kojigod od prisutnih članova želi postaviti kakav predlog.

Gosp. Dr. Mate Laginja predlaže da se ovlasti bivšega tajnika u osobi samoga Dr. Laginje; izdati 3000 forinti za gradnju škole u Kašteliru, košto je odbor po prijašnjih štatutih jur zaključio i nadalje da ga se ovlasti potrošiti suviše okolo 2000 forinti za izgradnju svega, pošto bi se inače stvar zategla a to za to jer narod mjesto dati rabote polag dobivenih informacija, radje će dati novac, što na jedanput dati ne može.

Profesor Spinčić podupire predlog Dra. Laginje i predlaže: da se dade podporu dvim pitomkam učiteljskim i na dalje podpora za gradnju škole u Sušnjevici i Gologorici.

Skupština glede Kaštelira odlučuje: da povrh jur dozvoljenih 3000 forinti za školu u Kašteliru, ravnateljstvo uzmogne još na dalje trošiti za tu zgradu u koliko se bude osvjedočilo o potrebi toga troška, i u koliko Kaštelirci budu pokrili formalnim obvezami ono što bi u naravi imali dati robotom.

Prof. Spinčić predlaže da skupščina izvoli usvojiti sljedeću resoluciju: ovlašćuje se ravnateljstvo da dade čim izdašniju podporu za gradnju školskih zgrada takodjer iz društvenog kapitala, prema tomu kako i u kolikoj mjeri nadje za potrebito.

Taj predlog profesora Spinčića prima se jednoglasno.

Dr. Laginja predlaže da skupščina izvoli primiti sljedeću resoluciju: odbor neka izradi do buduće glavne skupščine nacrt o mirovini učitelja.

Profesor Spinčić predlaže da se predlog uvrsti kao paragraf u štatute.

Mandić je proti predlogu barem dotle dok ne bude odbor faktično na javnost stupio.

Zamlić podupire predlog Mandića.

Predsjednik dade na glasovanje predlog Mandića, koji predlog pade, dočim se predlog Dra. Laginje prima.

Pošto bijaše pročitana pozdrav iz Lindara, predsjednik zaključio sjednicu.

Izabrani odbor konstituirao se je za tim na sljedeći način:

Tajnik: Dr. Ante Štanger, zamjenik župnik Vinko Zamlić.

Blagajnik: Niko Peršić, zamjenik Ivan Fiamin.

Točka IV. dnevnog reda.

Izvještaj

blagajnika „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ u Opatiji za drugu upravnu godinu (od 1. aprila do 31. decembra 1894).

Prihod:

U doba ovih 9 mjeseci unišlo je:

1. na ruke blagajnika g. Nike Peršića u Opatiji	2176 for.	14 ¹ / ₂ nvč.
2. " " tajnika g. Dra. Andrije Stangera u Voloskom	3967 " 40 "	
3. " " odbornika g. Dra. Matka Laginje u Puli	1618 " 58 "	
4. " " sl. uredništva „Naše Sloge“ u Trstu	969 " — ¹ / ₂ "	
5. sl. posujilnici i hranilnici u Koprnu	31 " — "	

Ukupno prinosa . . 8762 for. 13 nvč.

6. Kamati na uložene kapitale od 1. jenara do 31. decembra 1894:

kod posujilnice u Puli	430 for. 64 nvč.
kod posujilnice u Koprnu	14 " 63 "
kod c. kr. pošt. štedione	3 " 10 "

Ukupno . . 448 for. 37 nvč.

Sveukupna svota prihoda . . 9210 for. 50 nvč.

Od ove svote otpada na prinose:

a). Članova utemeljitelja pristupilo je od 1. aprila do 31. decembra 1894 devet (9) novih, od kojih 7 uplatilo je podpunu utemeljiteljnu svotu . . . . . 700 for. — nvč.
 a dvojica uplatiše na račun . . . . . 70 " — "

Uplatiše dakle novi utemeljitelji ukupno . . 770 for. — nvč.

b). Stariji utemeljitelji na obroke plaćajući svotu . . . . . 565 " — "

c). Podupirajući članovi: 1. Fiamin Ivan, Opatija, i 2. Svaglič S., kanonik, Bakar, po 25 for. . . . . 50 " — "

d). Redoviti i izvanredni članovi izvan podružnica . . . . . 318 " 60 "

e). Darovi i zapisi izvan podružnica . . 6451 " 70 "

Nosim . . 8155 for. 30 nvč.

Prenosim . . 8155 for. 30 nvč.

f). Podružnice god. 1894:

Ženska u Kastvu	195	for.	77	nvč.
Mužka u Pažinu	153	"	35	"
Mužka u Opatiji	85	"	85	"
Mužka u Žminju	64	"	—	"
Ženska u Opatiji	50	"	41	"
Mužka na Boljunskom polju	37	"	35	"
Mužka u Vrbeniku	20	"	10	"

Ukupno . . 606 for. 83 nvč.

g). Kamati na uložene kapitale . . . . . 448 " 37 "

Sveukupna svota prihoda . . 9210 for. 50 nvč.

Razhod:

U doba ovih 9 mjeseca izdalo se:

1. Upravni troškovi t. j. novi statut, tiskanice, poštarina, biljezi, papir i podpore . . . . . 318 for. 15 nvč.
2. Trošak za gradnju školskih zgrada:
  - u Kašteliru (nova gradnja) . 5680 for. 27 nvč.
  - " Baderni (popravci) . . . . . 100 " — "
  - " Gologorici (podpora) . . . . . 550 " — "
  - " Pregaru i Slumu (podpora) . 800 " — "
  - " Šušnjevići . . . . . 80 " — "

7210 " 27 "

Ukupno . . 7528 for. 42 nvč.

Prispodobiv prihod od . . . . . 9210 for. 50 nvč.

sa razhodom od . . . . . 7528 " 42 "

daje viška . . 1682 for. 08 nvč.

kojemu pribrojiv imovno stanje dne 31. marča

1894. sa . . . . . 10154 " 97 "

sa kamati do konca god. 1893.

Posujilnice u Puli . . . . . 42 " 63 "

i posujilnice u Koprju . . . . . 2 " 96 "

Iznašala je dne 31. decembra 1894. imovina u novcu ukupno . . . . . 11882 for. 64 nvč.

od kojih uloženo je bilo:

a). kod posujilnice u Puli . . . . . 8714 for. 18 nvč.

b). kod posujilnice u Koprju . . . . . 332 " 59 "

c). kod c. kr. poštarske štedione . . . . . 400 " — "

d). u ručnih blagajna, pošto su zaključkom god. 1894. prinosi iste u novoj godini prispievali, kasnije uloženi . . . . . 2435 " 87 "

Svota . . 11882 for. 64 nvč.

U prvoj upravnoj godini 1893. do uključivo 31. marča 1894., polag glavne knjige unišlo je svega skupa družbi sv. Cirila i Metoda za Istru . . . . . 12416 for. 75 nvč.

Kamati do 31. decembra 1893. pribiti glavnicima iznašali su . . . . . 45 " 59 "

U drugoj upravnoj godini od 1. aprila do 31. decembra 1894. unišlo je svega skupa . . . . . 9210 " 50 "

Ukupno . . 21672 for. 84 nvč.

U prvoj upravnoj godini iznašao razhod . 2261 for. 78 nvč.

u drugoj . . . . . 7528 " 42 "

Ukupno . . 9790 for. 20 nvč.

Imovina u novcu . . 11882 for. 64 nvč.

Osim toga bilo je na dugu kod 13 članova utemeljitelja, koji na obroke uplaćaju . . 830 " — "

Nekoji ovih izplatiše utemeljiteljne svote u god. 1895. a oni koji toga dosad učinili nišu, neka uznastoje čim prije jer § 6. društvenih pravila veli, da je članu utemeljitelju dužnost dotičnu svotu uplatiti kod upisa ili tekom prve godine.

Prinosi od godine 1895. nisu ovdje računani, napominje se ipak, da je i u ovoj godini priraslo 5 novih članova utemeljitelja, tako da ih družba dosada broji 63 i da je sa liepim darom kluba stranke prava u Zagrebu u iznosu od 3746 for. 37 novč. sa interesom od 1. jenara 1895. unapred društvena imovina liepo napredovala.

Dao Bog, napredovala sve to više!

Točka V. dnevnog reda.

A). Izviesće tajnika.

Slavna skupštino!

Izviesće, koje imam čast evo pročitati o radu naše družbe za prošlu godinu veseljem započimljem bilježec lijep napredak naše družbe.

Nemožem javiti doduše ob ustrojenju kakve samostalne družbine škole t. j. gdje bi družba bila imenovala svoga učitelja i gdje bi škola otvorena bila u prostorijah družbenih, jer nam do toga ne dopuštaju sredstva, ali ipak mogu izviestiti da se već pomoću

družbe koješta učinilo u školskom obziru u Istri i da se je postavilo dobar i čvrst temelj za daljnji polagani ali siguran rad i napredak.

Nego prije nego predjem na izvješće rada, procvata i napredka naše družbe, dopustite, da Vas izviestim glede onoga što je Ravnateljstvo učinilo obzirom na zaključke posljednje glavne skupštine.

Glede predloga gosp. Dr. Laginje, da se ustanovi mirovina za učitelje i da se u službu uzmu putujući učitelji, moram izviestiti, da se nije u tom obziru moglo ništa učiniti jer je Ravnateljstvo smatralo još prerano ustanovljivati mirovine za učitelje dok još učitelja ne imamo, i jer ne možemo još računati na stalan dohodak na temelju kojeg bi se mirovina ustanoviti mogla, a glede putujućih učitelja nije se moglo još ništa odrediti jer neimamo na razpolaganje prikladnih školskih zgrada odnosno stanova gdje bi putujući učitelji podučavati mogli.

Ta dva predloga ipak nisu odklonjena nego si Ravnateljstvo pridržaje ostvariti ih čim za to bude prilike i shodnosti, pošto se osobito glede ustanovljenja i imenovanja putujućih učitelja od nadležnih oblasti doznalo, da proti takvoj ustanovi ne ima u načelu nikakve zaprieke, ako se glede učitelja i stanova bude moglo zakonu zadovoljiti.

Glede podpore učiteljskim pripravnicam, koju je glavna skupština od 12. julija 1894. zaključila, mogu izviestiti, da se je ista dala dvojici pitomkinja, koje su za istu molile, uz obični reverz, da će po dovršenih nauka u pokrajini podučavati kroz ustanovljeno vrieme ili vratiti danu podporu.

Predlog, da se pravila družbe protegnu i na Dalmaciju nije se ustvario jer će se o tom misliti tekar pošto se bude družba u Istri učvrstila.

Na temelju promijenjenih družbenih pravila ustrojlo se je tekom prošle godine i do danas 19 podružnica i od tih već ih je ustanovljenih 14, a deset ih se ima ovih dana konstituirati. Podružnice ustrojene jesu: Pazin, Sovinjak, Štrped, Opatija (mužka i ženska), Vrh, Pul, Beram, Ždrenje, Boljunsko polje, Mihotići, Sv. Martin, Medulin, Omišalj (mužka i ženska), Volosko i Veprinac.

Imamo nade, da će se doskora više drugih još ustanoviti. Za lakše upravljanje sa podružnicami, ravnateljstvo je sastavilo posebni pravilnik za podružnice te se isti tiskao u 500 iztisaka. Isto tako tiskalo se je sve potrebite druge tiskanice, o kojim je govora u pravilniku, te se je te tiskanice razposlalo stranom podružnicam na porabu a stranom će se ih ovih dana razposlati.

Ravnateljstvo brinulo se je za ustanovljene pučkih škola u Kašteliru, Baderni i drugud.

Ob ustrojenju tih škola, evo što sam u stanju izviestiti:

I. Školska zgrada u Baderni.

Kupio ju je najprije na svoje ime g. Dr. M. Laginja od Bože Marzara, a onda preprodao družbi bez ikakva dobitka. Kuća leži na otvorenom povisokom prostoru, te će nakon potrebite preuredbe imati kuhinja i 2 sobe za učitelja i oveću školsku sobu pogledom na jugoiztočnu stranu.

Bude li polazak škole velik, kako se želi, imati će ovo do nekoliko godina postati javna pučka škola.

Zgrada sa ovečinu vrtom tik nje, stoji družbu svega skupa 2460 forintih, koji su izplaćeni sa f. 1000 ravno od središnje blagajne putem g. Dra. Stangera a ostatak iz uložka pri Istarskoj Posujilnici u Puli.

Potrebna preuredba stojati će od prilike 300 forinti.

II. Školska zgrada u Kasteliru.

Zasnovana je obilnije obzirom na to, da u celom sudbenom kotaru Motovunskom neima hrvatske pučke škole i da je broj djece dužne polaziti školu u samom Kasteliru dosta znatan.

Zato su mjere dužine, širine i visine školskih soba držane posve prema propisom i providjeno je za dvie školske dvorane, od kojih se jedna, ako nebi rabila, može malim troškom priudeseti za stan učitelja.

Pošto u selu neima zanatnikâ, a voznja gradjevnog materiala odasvud teška, predvidja se, da će ova zgrada biti skuplja, nego li u običnih okolnostih.

Do konca godine 1894. potrošeno je na gradjevni material, zidariju i strukovnjaka, koj je nadzirao gradnju, ukupno f. 5380.27 izplaćeni svi iz uložka kod Istarske Posujilnice u Puli.

Sgrada će biti posve gotova do polovice godine 1895 (je jurve dovršena).

III. Škola u Karkvcih

Škola u Karkvcih već je otvorena i podučaje u njoj gosp. Hinko Šonc, duhovni pomoćnik ondje.

Djece pohadja onu školu mužke i ženske 111, tako da prostorije već nezadostaju te se je moralo podučavanje razdieliti na predpodne i popodne. Polovica djece polazi školu od 9—11 u jutro, a polovica od 1 $\frac{1}{2}$ —4 $\frac{1}{2}$ popodne. Puk je veoma oduševljen za onu školu i zahvalan onim koji su pomogli da se ustanovi.

Popravak kuće stojao je 825 for. Naša družba dala je for. 500 u dvaputa, a ondešnji gosp. župnik Jakov Ladavac, koji je najviše zaslužio za ustanovljenje one škole i kojemu moramo svi zahvalni biti probinuo se za ostalo.

2460 —
5380.27
7840.27
5974.80
1381.50

IV. Škola u Slumu.

Zaslugom gosp. Ladislava Havela duh. pomoćnika u Slumu na Krasu, bila je ondje sagradjena zgrada za pučku školu pomoću robote i privatnih prinosu.

Naša družba doprinjela je for. 300 te je ondešnji puk na tom daru družbi neizmjereno zahvalan kako nam se odanle izviestilo.

Školska zgrada odgovara posve potrebi, i podučavanje imalo je već započeti ali učitelj gosp. Ladislav Havel je na žalost naglo opasno oboljo i tako je stvar ostala. (Međjutim ozdravio hvala Bogu).

Toliko evo glede rada družbe i njezina ravnateljstva. Što se nije moglo više učiniti nismo krivi mi nego odnošaji u kojih živimo. Početak je svaki težak, a tako je ovo i kod ovog našeg poduzeća, nekoje poteškoće su pače tako velike da nam ih teško prekinuti.

Glavna je poteškoća to, što ne imamo po svuda dosta ljudi, koji bi se za stvar zauzeli, a druga je velika poteškoća to, što ne imamo velikog središća, koje bi nam služilo sielom ravnateljstva. Bilo kako mu drago, naša družba nadamo se, da će napredovati kako je započela a uspieh neće moći izostati, jer sveti je cilj za kojim težimo. Dužnost je svih prijatelja naroda našega, da u tu svrhu doprinese svaki koliko može, jer protivnika imamo mnogo, koji idu za tim da nam djecu otudje, a na mladjih sviet ostaje.

Državni zakoni brane svakomu, da si prisvoji tuđe dobro, dočim evo putem škole slobodno je jednomu narodu otimati drugomu djecu. Obranu naše djece i narodnosti, moramo sami nastojati da si u tom obziru pomognemo a u tu svrhu nikakva žrtva nije prevelika.

Preporučajuc dakle svim i svakomu našu družbu sv. Cirila i Metoda za Istru zaključujem ovo izvješće u čvrstoj nadi, da će budući tajnik družbe na godinu moći više toga pripoviedati o napretku iste.

U to ime pomozu nam Bog i narodni svetci Ciril i Metod.

B). Izvješće nadzornog Vieća.

Nadzorno vieće pregledalo je društvene račune od 1. aprila 1894. do 31. decembra 1894. i u redu pronašlo kako u izvještaju blagajnika izkazano, zato i predložilo glavnoj skupščini, da na račune druge upravne godine t. j. od 1. aprila 1894. do 31. decembra 1894. društvenom ravnateljstvu absolutorij podieli, što je skupština primiv blagajnikov izvještaj do znanja, jednoglasno takodjer prihvatila.

Iz podnešenog izvještaja vidi se, kako se družba brine, da što više škola ustroji. Već je sagradila zgrada, već je pomogla

razne obćine, da ih sagrađe i poprave, već je njezinom pomoću otvoreno škola, na kojima podučavaju požrtvovni svećenici. Narod blagosivlja družbu i uvidja sve to više njezinu potrebu i korist.

Točka VI. dnevnog reda.

Mjesto pokojnoga Dra. Antuna Dukića imenuje se u obranički sud Dr. Dinko Trinajstić.

Točka VII. dnevnog reda.

Dr. Stanger izjavljuje, da je preobterećen poslovima, što svojimi, što obćinskim i zahvaljuje se na odborničtvu. Predsjednik Dr. Vitezić izjavlja, da žali i on i drugi, što odstupa, pa zahvaljuje Dru. Stangeru za njegov dosadanji trud. Mjesto Dra. Stangera izabire se u odbor kapetan Jakov Jurković.

Na to su se postavili i raspravili razni predlozi.

Župnik Badernski, velečasni i velezaslužni gospodin Fran Gorec zahvalio se je u ime svoje i u ime svojih župliana za izgradnju školske zgrade u Baderni i istaknuo želju, da se ta škola čim prije otvori.

Župnik iz Paza čestiti Fran Steffanutti potaknuo je po želji svojih župljana pitanje, da li mogu podružnice imati svoje zastave.

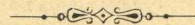
Marljivi član družbe veleštovani g. Alešovec pita, da li se mogu podružnice upisati u članove utemeljitelje, a predsjednik mu na to odgovara, da mogu, ako saberu među sobom posebnu svotu u tu svrhu.

Spomenuti Mirko Jelušić pripominje, da će se izdavati diplome za članove utemeljitelje, preporuča da se u naša društva i po mogućnosti u gostione i u kavane uvedu sabiraonici, kakve već ima slovenska družba sv. Cirila i Metoda, i predlaže, da se slavnom ravnateljstvu one družbe zahvali za usluge, koje ono u svakoj prigodi našoj izkazuje, što se dakako prima.

Inače su u razpravama sudjelovali Dr. M. Laginja, Dr. Dinko Trinajstić, Dr. Podreka.

Kad se je sve tako obavilo, zaključio je g. predsjednik skupščinu, zahvaliv skupščinarom na uzornom redu koji je vladao i pozvav prisutne, da uzkliknu trokratni „Živio!“ Njegovu Veličanstvu caru i kralju Franji Josipu I. Na to zaori dvoranom trokratni „Živio“ i skupščinari se razidju, da se ih pak velik dio sastane kod večere i prijateljski porazgovori.

Društveno ravnateljstvo stvorilo je u svojih sjednicah mnogo zaključaka, koji, kad se mogli budu provesti, znatno će bez dvojbe unapriediti školstvo u miloj, nu siromašnoj našoj Istri.

Članovi utemeljitelji do konca god. 1894.

Članovi utemeljitelji, koji su do konca godine 1894 uplatili utemeljiteljnu svotu od 100 forinti, ili se obvezali uplatiti u ustanovljenom roku, jesu sljedeći :

1. Antić A. L., pom. kapet., Bakar.
2. Babić Mijo, veletržac, Sarajevo.
3. Dr. Ivan Banjavčić, odvjetnik, Karlovac.
4. Milutin Barač, ravnatelj tvornice, Rieka.
5. Belavić Mate.
6. Bianchini Gjuro, urednik „Narod. Lista“, Zadar.
7. Bollé Ivan, trgovac, Rieka.
8. Brozović Pop. Vjekoslav, dušobrižnik, Crnica.
9. Bučar Roko, Zagreb.
10. Burić Marko, veletržac, Rieka.
11. Burgstaller Gjuro, trgov., Karlovac.
12. Crnadak Dr. Vladimir, odvjet., Sisek.
13. Derenčin Dr. Josip, kotar. liečnik, Križevci.
14. Flegar Josip, župnik, Sušnjeвица.
15. Gjureković Vlad., mag. farm., Gospić.
16. Glavac Josip, učitelj, Gradiška.
17. Gosec Fran, župnik, Baderna.
18. Haramija Stjepan, trgovac, Sušak.
19. Hegedić Vjekoslav, župnik, Dubovac.
20. Hladky Teodor.
21. J. J., Kopar.
22. Jakovčić Ivan, pom. kapet., Rieka.
23. Jelačić grof Gjuro, Novi dvori (zaprešić).
24. K. Iv. Knin.
25. Kalac Ante, nadžupnik, Buzet.
26. Kiseljak Dr. Ivan, liečnik, Rieka.
27. Kornitzer Dr. Gustav, odvjetnik, Karlovac.
28. Križevačka grad. občina.
29. Kumičić Toma, veleposjed., Berseč.
30. Matejčić Fran, profesor, Kopar.
31. Mikiša Andre, župnik, Lanišće.
32. Milovčić Rudolf, Drd., Beč.
33. Modrušan Gustav, liečnik, Karlovac.
34. Nikolić-Podrinski Dr. pl. Vladimir, Zagreb.
35. Občina Kastav.
36. Orlandini Vinko, župnik, Rakotole.
37. Pajkurić Andre, pom. kap., Rieka.
38. Pančur Fran, profesor, Kopar.
39. Pavačić Braća, trgovci, Rieka.
40. Pisačić pl. Franjo, veleposj., Zlatar.
41. Podružnica Podgrad.
42. Randić Ivan, brodovlastnik, Rieka-Kostrena.
43. Relja L. P., Zadar.
44. Rod. pokoj. prof. M. Jerković.
45. Ružić Gjuro, veletržac, Rieka.
46. Stanger Dr. Andre, odvjet., Volosko.
47. Šnap Konrad, kanonik, Zagreb.
48. Šterk Ante, pom. kap., Rieka.
49. Svarić Janko.
50. S. A., Trst.
51. Tomičić Viktor, Volosko.
52. Trinajstić Dr. Dinko, odvjet., Pazin.
53. Trinajstić pop. Ivan, Malinska.
54. Trinajstić Dr. Mate, odvjet., Buzet.
55. Vlahov vitez Bogdan, tajnik, Solnograd.
56. Vilhar Ščitomir.
57. Vitezić Dr. Dinko, odvjetnik, Krk.
58. Vranić Ivan, župnik, Vrh kraj Buzeta.
59. Vrbanić Adele, gospodja, Karlovac.
60. Vrbanić Josip, načelnik, Karlovac.
61. Žerjavić Dr. Gjuro, župnik, Marija Bistrica.

Osim ovih Njegova Preuzvišenost Dr. Josip Juraj Strossmayer Biskup u Djakovu poklonio je Družbi izdašnu svotu od 1000 forinti.

